

TBMM İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONUNA

Kayseri Melikgazi İlçesi Danişmentgazi Mahallesi'nde 30 Haziran tarihinde, Suriyeli bir sığınmacının küçük bir çocuğu istismar ettiği iddialarının yayılmasıyla, şüpheliye yönelik linç girişimi ve ardından Kayseri genelinde Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı mahallelere saldırılar başlamıştır. Giderek büyüyen ve sosyal medyada yayılan ırkçı nefret söylemleriyle körüklenen şiddet sonucu, toplanan kalabalık gece boyunca Suriyeli sığınmacıların yoğun olarak yaşadığı Danişmentgazi, Osmanlı, Selçuklu, Hürriyet ve Aydınlikevler mahallelerini basmış; ev, araba, motosiklet ve iş yerlerini ateşe vermiştir.

Kayseri'de yaşanan saldırılar, taciz ve istismar vakasından kaynaklı tepkinin çok ötesine geçmiş; uzun yıllardır çeşitli manipülasyon, provokasyon ve yayılan nefret söylemlerinin sonucu olarak Suriyeli sığınmacılara dönük pogrom noktasına evrilmiştir. Daha önce İzmir/Torbalı, Ankara/Altındağ gibi yerlerde yaşanan bu ırkçı ve göçmen düşmanı saldırılar, Kayseri'deki saldırının bilançosu ve boyutları, gelinen noktada Türkiye geneli önü alınamaz olaylara ve can kayıplarına dönüşme riski ve potansiyeli taşımaktadır. Kayseri'deki saldırılar sırasında güvenlik birimlerinin, siyasetçilerin ve politik aktörlerin bu saldırıları durdurmak ve önlemek yerine, yaşanan olaylara etkin müdahale etmediği anlaşılmıştır. Çocuklara yönelik hiçbir şiddet ve istismar suçu kabule edilemez olup, yanı sıra işlenen suçlarda çocuğun ve failin etnik kökeniyle değerlendirilme yapılması ne hukuken ne vicdanen doğru değildir. Buna rağmen, Kayseri Emniyet Müdürü Atanur Aydın'ın "mağdur çocuğun Türk olmadığını" söylemesi bu konudaki ayrımcı bakış açısının yansıması olarak ortaya çıkmıştır.

Yaşanan olaylar sırasında, basın yayın organlarında, sosyal medyada ve çeşitli mecralarda bu saldırıları tetikleyen ve yayılmasına neden olan nefret söylemi ve provokasyonların çok hızlı bir şekilde arttığı görülmüştür. Nitekim Kayseri'nin ardından Hatay ve Gaziantep gibi Suriyeli sığınmacıların yoğun yaşadığı kentlerde de benzer saldırılar meydana gelmiştir.

Türkiye, 2011'de başlayan Suriye İç Savaşı ardından, bölgede yürüttüğü yayılmacı ve güvenlikçi politikalar sonucunda çatışmalara dahil olmuş, Suriye'de yürütülen ve devam eden savaş politikalarının sonucunda milyonlarca insan evsiz barksız, yaralı ve kimsesiz kalarak göç etmek zorunda kalmıştır. Türkiye ile Avrupa arasında yapılan ve yıllardır devam eden Geri Kabul Anlaşmaları, bilinen ve bilinmeyen protokol usulleri nedeniyle Türkiye, Dünya üzerinde en fazla sığınmacı ve göçmen bulunan ülke haline gelmiştir. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı tarafından açıklanan verilere göre, 2024 yılı itibarıyla Türkiye'de kayıtlı Suriyeli sığınmacı sayısının 3 milyon 57 bin 762 olduğu açıklanmıştır. 10 yıldan fazladır ailesi, akrabaları ve burada doğan çocuklarıyla, yüzbinlerce Suriyeli Türkiye'de yerleşik ve kalıcı hale gelmiş, yenilenen vatandaşlık kazanım yasasıyla bir kısmı vatandaşlık almıştır.

Türkiye'de yıllar içinde gerçekliği inkar edilemez hale gelen, ekonomik ve toplumsal krizlerle birlikte körüklenen bir "göçmen düşmanlığı sorunu" olduğu ortadadır. Başta ucuz iş gücü, işsizlik, enflasyon

gibi ekonomik politikaların sonucu olan sorunların faturası Suriyelilere kesilmekte, Suriyelilere yönelik nefret açık ve zımnî olarak büyütülmektedir. Ülkede bulunan 3 milyondan fazla Suriyelinin tamamının ülkelerine veya başka ülkelere gitmeyeceği bilinmesine rağmen özellikle seçim süreçlerinde siyasetçiler tarafından göçmenler üzerinden siyaset yapılarak, kamuoyunda bu nefret beslenerek büyütülmüştür. Bugün gelinen noktada meydana gelen yakma, yıkma, saldırıların sona ermesi ve halkın itidale çağrılması için başta Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonu olmak üzere tüm karar alma aktörlerine ve devlete sorumluluk düşmektedir.

Bu nedenlerle;

- TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu'nun 30 Haziran'da Kayseri'de yaşanan saldırıların sebebini, sonuçlarını ve devam etmekte olan risk ve tehlikelerini görüşmek üzere ACİL OLARAK TOPLANMASINI,
- Komisyon olarak İVEDİLİKLE bir heyet oluşturularak Kayseri'ye yerinde inceleme yapmak üzere gidilmesini, hasar bilançosu çıkartılması, riskli bölgeleri güvenli hale getirmesini, sorumlu ve faillerin tespiti için çalışmalar yapmasını,
- Kayseri'de, Hatay'da, Gaziantep'te meydana gelen saldırıları durdurmak, saldırıların yaşandığı ve yaşanma riski olan mahallelerde gerekli tedbirlerin alınmasını,
- Basın yayın organları ve sosyal medyada nefret söylemi üreten, yayan ve göçmenlere yönelik provokasyonu örgütleyen kişi ve odakların tespit edilerek haklarında soruşturmalar başlatılmasını,
- Ülke genelinde giderek sayısı ve boyutları artan göçmen düşmanlığının ortada kaldırılması için etkin çalışmalar yapılmasını teklif ederim.

02.07.2024

DİLAN KUNT AYAN

İHİK Komisyonu ve Göç ve Uyum Alt Komisyonu Üyesi